

profundă trăire a vieții, înțelegerea cadrului exterior și stimularea unei lumi interioare mai frumoasă și plină de lumină și liniște.

Bibliografie

1. Blaga, L., *Artă și valoare. Trilogia valorilor*, Editura Humanitas, București, 1996.
  2. Blaga, L., *Gândire magică și religie. Trilogia valorilor*. Editura Humanitas, București, 1996.
  3. Blaga, L., *Știință și creație. Trilogia valorilor*. Editura Humanitas, București, 1996.
  4. Blaga, L., *Trilogia valorilor*. Editura Humanitas, 2014.
  5. Dali, S., *Jurnalul unui geniu*, Editura Humanitas, București, 2009.
  6. Husar, Al., *Studii de estetică, istoria și teoria artei*, Princeps Edit, Iași, 2008.
  7. Șchiopu, U., *Psihologia artelor*, Editura Didactică și pedagogică, R. A., București, 1999.
  8. Șoldea, I., *Picasso*, Editura Meridiane, București, 1972.
  9. Vianu, T., *Estetica*, Editura Orizonturi, București, 1997.
  10. Vîgodski, I.S., *Psihologia artei*, Editura Univers, București, 1973.
  11. Алпатов, М., *Художественные проблемы Древней Греции*. Издательство Искусство, Москва, 1987.
  12. ЛИВШИЦ, М. А., *Философия искусства в прошлом и настоящем*, Издательство Искусство, Москва, 1981.
  13. ЛИЛЛИ, ДЖ., *Центр циклона*, Издательство София, Киев, 1993.
  14. ШИЛЛЕР, И., *Статьи по эстетике, Том 6*, Гослитиздат, Москва, 1950.
- Surse Web:**
15. *Психология искусства*. <https://ru.wikipedia.org/wiki>

TRASEUL ARTISTIC ÎN CREAȚIA PICTORULUI ION ANDREESCU

Rodica URSACHI, dr., conf. univ.

Summary

The Romanian painting of the modern period develops in accordance with the European artistic trends. One of the Romanian

painters who practiced an impressionist painting is Ion Andreescu. Ion Andreescu's creation has a realistic character and it's based on topics with "solitary" landscapes, still life, portraits. The appearance of his paintings is sober, "melancholic" but also rich in colorful nuances.

Pictura de șevalet din arta națională a avut un traseu oscilant, ea trecând prin prisma viziunii religioase (în icoane), și înglobând în sine experiența picturii laice europene. Arealul românesc, cu precădere, cel din zona Moldovei a fost, istoric, detașat de marile centre culturale vest-europene, și doar începând din secolul al XIX-lea, arta din această zonă cunoaște un contact direct cu curentele artistice apusene. Acest contact are loc de multe ori unilateral, și anume, primii pictori români își fac studiile peste hotare, deși sunt cunoscute și cazuri de influență inversă, când în acest spațiu sunt invitați artiști europeni. Cu certitudine, această interferență a fost un proces îndelungat pentru țara noastră, dar unul foarte rapid, la nivel istoric. Acest traseu a început cu picturi ce serveau drept „documentare istorică” a unor personaje care voiau să rămână în amintirea urmașilor săi. Aceste portrete aveau o factură „naivă” (personaje cu capete, mâni, picioare mici), și erau tratate într-o manieră academistă, într-un clar-obscur puternic. În calea dezvoltării sale pictura românească a cunoscut și o abordare „academică”, axată pe subiecte mitologice, alegorice, istorice, și una modernistă cu valențe cromatice, transpuse prin prisma cotidianului uman și a naturii înconjurătoare.

Printre primii artiști români din sec. al XIX-lea ce a fost animat de spiritul modern se plasează și **Ion Andreescu** (1850-1882). Urmărind în linii mari același traseu ca și Grigorescu, Andriescu, deși influențat mult de către acesta, își prezintă creația sa sub un aspect propriu, atât în subiectele pictate, cât și în colorit și manieră. Spre exemplu, Andriescu, în subiectele cu țărani abordează, cu precădere, aspecte ce evocă mizeria, sărăcia și nu bunăstarea lor

(„Casă la drum”, „Casa ciurarului” ș. a.), și le tratează într-un colorit întunecat, bitumios, lipsit de strălucire, ce sugerează atmosfera apăsătoare a grijilor și nevoilor („Copil de țaran”, „Țărăncuță cu traistă” ș. a.). Prin preferința sa pentru chipuri de țărani îngândurați, triști, necăjiți, dezamăgiți în soartă, în haine sobre fără podoabe, el se desprinde de viziunea ușor idilică a lui Grigorescu, și practică o artă a meditației grave, sincere și austere, conferindu-i totodată semnificații poetico-filosofice.

Faptul că vine mai târziu în Franța (1878) îl face mai receptiv la influența impresionistilor, și nu a barbizonienilor, Aceasta se manifestă în lucrările sale, nu atât prin tehnica folosită de ei, prin paleta strălucitoare cu efecte contrastante, ci prin policromia griurilor calde („Pădure desfrunzită”, „Iarna la Barbizon”(1881), „Iarna în pădure” ș. a.). Formal, Andreescu rămâne totuși atașat de „realismul” școlii de la Barbizon, el preferând, ca și reprezentanții ei, să picteze, mai ales peisaje, deși la pictorul român se întâlnesc și naturi moarte, și modele costumate, portrete etc. redată în tehnica „impresionistă”. Ecourile școlii de la Barbizon se observă mai elocvent în „tematica” peisajelor lui I. Andriescu, ce relevă unele înrudiri cu peisajele lui F. Millet, C. Pissarro, T. Rousseau, Ch. Daubigny, ș. a. („La arat”, „Peisaj de toamnă”, „Drumul satului”, „Pomi înfloriți”, „Margine de pădure” ș. a.). În acest gen artistul român a încercat să prezinte aspecte încordate, nostalgice ale naturii mărețe (marginii de sat cu case umile, păduri desfrunzite, peisaje de iarnă etc.). Peisajele sale sunt „serioase”, „triste”, „mohorâte” și transmit un sentiment de solitudine, remarcat de lipsa omului în formatul lucrării, și uneori de tratarea compozițională a tabloului (cerul ocupă două treimi, iar pământul o treime). Această predilecție se poate explica prin faptul că pictorul român suferea de o maladie incurabilă, la acea vreme, ce îl face să fie retras de restul societății, să caute locuri cu imagini care să concorde cu starea sa de spirit (case izolate, margine de sat, colibe abandonate, stânci cu copaci solitari

etc.), („*Margine de sat*”, „*Case la drum*”, „*Cabană în pădure*”, „*Stejarul*” (considerat „autoportret exterior”) ș. a.).

Deși a avut mai multe șederi în Franța, în perioada unui moment de răscruce în arta europeană, Andreescu nu a aderat pe deplin la modalitățile picturii de avangardă proprii acestei faze, ci a păstrat un stil artistic propriu individualizat, ce anticipează, într-o măsură oarecare, postimpresionismul românesc. Opera sa este dominată de note melancolice, de tendința spre meditație, care se reflectă în alegerea subiectelor austere, chiar dacă unele lucrări relevă o contemplare senină a motivului și un echilibru sufletesc.

Din punct de vedere stilistic, Andreescu se situează între impresionism și marea tradiție a picturii, el realizându-și lucrările sale de debut în tehnica clar-obscurului, iar cele din fazele mai târzii, în cea a *plein-air*-ismului francez conceput în atelier (între *barbizonism* și *preimpresionism*).

În tehnica tradiției clasice, Andreescu a pictat mai ales naturi moarte, deoarece ele permiteau datorită fondalului întunecat să scoată în evidență un singur element principal puternic luminat („*Felii de pepene roșu*”, „*Coacăze*”, „*Oală cu flori*”, „*Scrumbie*”, „*Ghiveci cu răsad*”, „*Ceșcuță cu pansele*”, „*Flori în ulcică*”, ș. a.). Acest procedeu de modelare a umbrei și luminii prin degradare tonală cu alb și negru, i-a fost inspirată lui Andreescu, atât de opera europeană și națională de la începutul veacului, cât și de creația lui Grigorescu, a cărui lucrări proaspete, expresive, pline de sentiment, l-au fascinat pe artistul român în perioada sa de debut (perioada buzoiană – 1872; profesor de desen liniar și caligrafie la seminarul Episcopal). În plan compozițional, majoritatea acestor naturi statice, dar și peisaje relevă mici stângăcii ce vor fi „corectate” după șederea sa în Franța. Treptat el renunță la fondalul întunecat, opac, și recurge la nuanțe deschise, aproape semitransparente care armonizează cu culoarea obiectelor („*Portocala desfăcută*”, „*Zambile în pahar*” ș. a.).

Cea mai mare parte a lucrărilor sale sunt tratate în tehnica plein-air-ismului postbarbizonist, unde variația culorii joacă rolul principal. În asemenea lucrări Andreescu acordă culorii un rol important în reprezentarea perspectivei aeriene („*Plopi*”, „*Dimineața în pădure*”, „*Drum în pădurea Fontainbleau*” ș. a.). Pentru a reda spațiul, Andreescu învecinează culori cu o intensitate și luminozitate diferită. De exemplu, în tabloul „*La arat*”, ocru-brunurile din primul plan trec în planul din mijloc în variații de verde, iar în cel îndepărtat – în verde-gri. Cu toate acestea se întâlnesc și juxtapuneri de culoare de intensitate apropiată, fapt ce ar putea face uneori dificilă percepția vizuală a perspectivei aeriene, dacă nu ar exista perspectiva liniară (clasică) a desenului tabloului („*Iarna la Barbizon*”, „*Pădure de fagi*”, „*Iarna în pădure*”, „*Pădure desfrunzită*” (1870) etc.), (copacii se micșorează).

În plan cromatic, majoritatea tablourilor din această categorie sunt tratate într-o gamă gri-argintie, (aspect ce-l apropie de conceptul picturii lui Pissarro), cu toate că Andreescu aplică, destul de des, și culori foarte intense. Probabil această tonalitate de fond, „pală”, se datorează faptului că Andreescu nu folosea în tablourile sale o lumină puternică, directă, ca la impresioniști, ci una indirectă, difuză, ce atribuie iminent o atmosferă cenușie și calmă, totodată, („*Stradă la Barbizon*”). De asemenea, acest aspect se mai poate explica și prin predispozițiile sale temperamentale, el preferă aproape întotdeauna, subiecte mai calme pe care le trata, de multe ori, într-o gamă de culori sobre și reci (albastru, verde, violet, alb, negru etc.), ce atribuiau tabloului o nuanță mai „gravă”, uneori chiar și un substrat filosofico-meditativ, (în funcție de subiect), („*Stânci la Apremont*”, „*Iarna la Barbizon*”, „*Drumul mare*”, „*Cabană în pădure*”, „*La arat*” (1880) ș. a.). Spre exemplu, în tabloul „*La arat*”, (inspirat tematic din creația lui Millet), Andreescu încearcă să releve tragismul, austeritatea naturii de toamnă, el accentuându-le printr-un cer rece, prin copaci cu crengi rare, vegetație uscată din primul plan etc., toate redată în nuanțe sobre, dar nu contrastante, ca în pictura

franceză; aici lipsește contrastul dramatic al formelor de nori, frunzișul agitat etc.

Chiar dacă creația sa nu se divizează distinct pe perioade ca la Grigorescu, la Andreescu există deosebiri între lucrările unei și aceleiași perioade. Andreescu alături de peisaje monotone, „melancolice” în plan cromatic, pictează și lucrări mai vii, aproape impresioniste. Din această categorie de lucrări fac parte ciclul „Modelelor costumate” (realizate la Academia Julien), portretele de țărăncuțe, scene de târg etc. În asemenea lucrări Andreescu apare ca un novator, el redă umbra și lumina nu prin ton, ci prin culoare, pe care o amestecă dar nu o juxtapune ca și impresionistii. Spre exemplu, în lucrarea „*Model costumat în albastru*”, ce amintește prin tratarea cromatică de Vermeer, pictorul folosește în lumină nuanțe de galben, albastru, alb, iar în umbră – roșu, lila ș. a. La fel sunt tratate și porțiunile de semiumbră (albastru, verde, violet), și lumină (galben, portocaliu, roșu), în picturile „*Studiu de nud pe scaun*”, „*Broboada roșie*”, „*Țărancă cu broboadă verde*” (1881) ș. a.

Sub raport tehnic, tablourile lui Andreescu sunt tratate cu o tușă densă și păstoasă, care are totodată rolul de a modela forma „închisă”, chiar dacă obiectele desenate de pictor aproape ca nu au contur bine delimitat, acesta fiind topit într-o „anvelopă” (nu l-a interesat niciodată desenul). O astfel de manieră picturală se întâlnește în scene de târg, care, în sine, sunt „pestrițe” prin multitudinea de oameni în haine divers colorate, a petelor de umbră și lumină etc. („*Târg în preajma Buzăului*”, „*Bâlci la Buzău*”, „*Drăgaica*”, „*Fetele cu umbrelă*” ș. a.).

Ca format, majoritatea lucrărilor sale sunt de dimensiuni mici, mai ales cele din perioada buzoiană, care erau pentru el doar simple studii („*Ghiveci cu răsad*”, „*Portocala desfăcută*”, „*Ulcică cu flori*”, „*Pomi înfloriți*”, „*Drumul satului*” ș. a.) – ceea ce nici nu-i permitea să se aprofundeze în „detaliile” desenului obiectului dat.

Creația acestui artist, care este atât clasică, cât și „expresionistă”, tradiționalistă și modernă, a influențat mai multe

generații de pictori români din acea epoca (Gh. Petrascu, Ș. Luchian, I. Iser ș. a.), care s-au avântat în explorarea culorii în pictură (mai ales după Ș. Luchian).

În general, se poate spune că prin creația lui N. Grigorescu și I. Andreescu, pictura românească renunță la tradiția academismului occidental, încă foarte puternică în întreaga artă europeană, ei fiind promotorii artei moderne în România.

Bibliografie

1. Bogdan, R., *Ion Andreescu*, Meridiane, București, 1969.
2. Pleșu, A., *Pitoresc și melancolie*, Ed. Univers, București, 1980.

DIMENSIUNI PSIHOLOGICE ÎN CREAȚIA SCULPTORULUI IOAN GRECU

*Eleonora BRIGALDA, dr., prof. univ. interimr,
Ana MARIAN, dr.*

Summary

The sculptor Ion Greco (was born in 1968, village Recha of Riscani (Balti) district) studied at the Faculty of Fine Arts of the Chisinau State Pedagogical University "Ion Creanga" for 1985-1987 and for 1989-1990. Later, he was transferred to the third course of the Academy of Visual Arts "Ion Andreescu" in Cluj-Napoca, which he graduated in 1994. The themes touched by Ion Greco are related to the hypostases of the spirit. Initially, it was transformed into nu compositions, which were replicas of classical models. These psychological aspects passed into the relief image phase, and then turned into some forms reflecting the hypostases of spiritual flight, followed by the author's ideas referring to the evolution of the universe. Directions of modern art, especially conceptualism, helped the sculptor to concern directly psychological aspects at the philosophy level.

Formarea sculptorului Ioan Greco (n. 1968, c. Recea, r. Râșcani (Bălți)), inițial, este legată de Facultatea Arte Plastice și Design a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din